

DEBAT CIUTADÀ (LIX)

OPINIÓ CIUTADANA SOBRE EL TURISME (XV)

Com és habitual, durant la temporada alta elaboram una anàlisi global del nostre sector turístic. Si en el número 298 demanàrem l'opinió als empresaris del ram, avui volem polsar les valoracions i preocupacions ciutadanes envers el principal motor de la nostra economia. Com sabeu, des de la Fundació Gadeso sempre hem defensat que l'opinió de la ciutadania és tant vàlida (o més) que la dels experts en qualsevol temàtica; i el turisme no n'és una excepció. Totes les dades i previsions indiquen que la temporada 2016 serà molt positiva en termes de visitants però, quines mesures s'haurien de prendre per millorar el producte i per tant la rendibilitat empresarial i, sobretot, social? La millora serà percebuda igual a totes les illes? Quins són els punts forts i els punts febles del nostre turisme? Com ha afectat el canvi polític? Quina opinió té la ciutadania sobre el nou impost turístic, una de les "mesures estrella" de l'executiu de Francina Armengol?

Hem volgut començar aquest Quadern Gadeso amb preguntes referides als efectes que ha tengut, segons la ciutadania, el **canvi de color polític** d'ara fa gairebé un any en la principal institució de la nostra comunitat sobre les polítiques turístiques (i també sobre la mal denominada ecotaxa).

Així doncs, aproximadament un de cada tres illencs opina que no hi haurà modificacions substancials en la **gestió del nou Govern de les Illes Balears en matèria turística**, si bé un 22% de ciutadans valoren positivament les polítiques que s'estan desenvolupant per part del nou executiu. Els que suspelen aquestes polítiques se situen al voltant del 13%, i un de cada cinc enquestats no vol o no sap respondre.

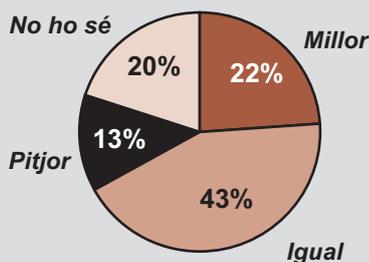
També hem volgut demanar als ciutadans per una de les mesures que més polèmica va suscitar durant les negociacions per assolir el pacte de governabilitat: la introducció d'un **impost**, similar a la famosa ecotaxa, **que gravi les estades turístiques**.

Com es pot veure a la taula inferior, una majoria de ciutadans es mostra **a favor del nou impost**, al·legant que serà beneficiós per a tothom. Si a aquest percentatge hi sumam els que creuen que és positiu però haguessin preferit que s'assolís un major consens entre els distints agents polítics i econòmics (25%) i els que comparteixen les raons de fons però no la forma de recaptació (22%), el suport ciutadà que rep aquesta nova "ecotaxa" és innegable.

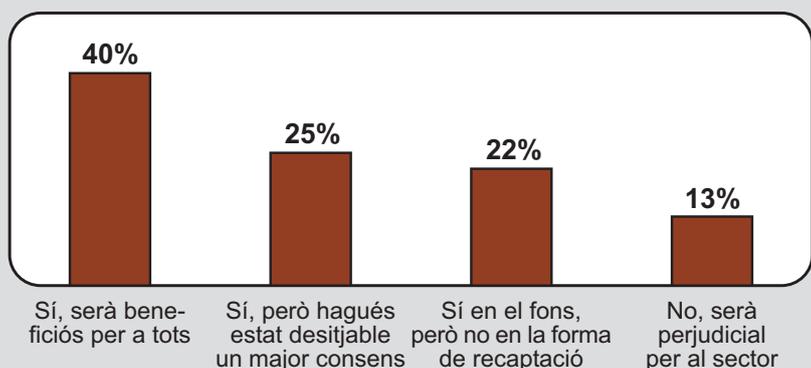
LES PERCEPCIONS CIUTADANES I EL CANVI DE GOVERN

TAULA 1

En comparació amb l'anterior, creu que la gestió del nou govern autonòmic en matèria turística és...

Estau d'acord amb l'aplicació de l'impost que grava les estades turístiques?

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2016

MÉS TURISTES, MAJOR BENESTAR?

Segons la majoria de previsions, les perspectives per la temporada alta 2016 són, pel que fa al nombre de visitants, positives. No obstant, hem de tenir en compte diversos factors que matissen aquestes expectatives. Primer, encara que sigui significatiu el nombre de visitants, el més rellevant és la rendibilitat, tant econòmica (compte de resultats) com social (creació de llocs de feina); i segon, que el sector turístic no es redueix només a l'allotjament, doncs hi hem d'incloure l'oferta especialitzada (abans mal denominada complementària). En aquesta pàgina s'analitzen precisament les opinions ciutadanes envers aquest probable increment del nombre de visitants i les seves repercussions en l'economia i en la societat balear.

ALLOTJAMENT: REPARTIR MILLOR LA RENDIBILITAT

TAULA 2	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Creixerà l'ocupació hotelera	88,6%	89%	83%	92%	89%
S'incrementaran els beneficis empresarials (compte de resultats)	77,1%	78%	69%	81%	79%
Augmentarà la "rendibilitat social" (més llocs de feina, més benestar...)	19,4%	19%	16%	23%	17%

% respostes afirmatives Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2016

Ho veiem cada dia en els mitjans de comunicació i les patronals no es cansen de repetir-ho: les temporades dels darrers anys han estat espectaculars i la previsió apunta que la d'enguany també ho serà. El problema és que no podem basar únicament l'èxit o fracàs d'una temporada en el nombre de turistes que ens visiten, doncs hi ha molts d'altres factors a tenir en compte. Principalment, la rendibilitat econòmica dels empresaris i la denominada rendibilitat social (és a dir, la creació de llocs de feina).

Una immensa majoria de ciutadans creu que durant la temporada alta 2016 les Balears rebran més turistes que l'any passat, i que això es traduirà en un increment dels beneficis dels empresaris del subsector de l'allotjament (si bé el percentatge que així ho creu no és tan elevat). Per contra, únicament un 17% dels illencs opina que aquestes bones xifres repercutiran positivament en la societat, en forma de nous llocs de feina i, per tant, en un increment del nostre benestar.

OFERTA ESPECIALITZADA: LA NECESSÀRIA RECONVERSIÓ

TAULA 3	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Hi haurà més despesa turística (els turistes gastaran més)	37,4%	38%	28%	43%	39%
S'incrementaran els beneficis empresarials (compte de resultats)	23,5%	22%	16%	29%	27%
Augmentarà la "rendibilitat social" (més llocs de feina, més benestar...)	12,5%	12%	6%	17%	15%

% respostes afirmatives Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2016

Un altra prova que palesa que el nombre de visitants no és suficient per garantir l'èxit d'una temporada és la percepció ciutadana envers la despesa turística, fonamental en el compte de resultats de la que ens hem de començar a anomenar oferta especialitzada (restauració, oci, esports, transports...). Com es pot comprovar a la taula 3, només un 37% dels enquestats opina els turistes gastaran més enguany que en les temporades anteriors i, per tant, és relativament escàs el nombre dels que creuen que els

beneficis de l'empresariat del subsector s'incrementaran.

Les dades referides a la rendibilitat social (com hem dit abans, creació de llocs de feina i millora del benestar ciutadà) són encara més esfereïdores que en l'allotjament. Un escàs 12,5% s'instal·la en la creença que un sector fonamental del nostre producte com és l'oferta especialitzada aconseguirà crear nous llocs de feina (aquí cal destacar l'encara més negativa dada de Menorca).

EL NOSTRE PRODUCTE TURÍSTIC

Per tal de copsar la valoració dels ciutadans del producte turístic, els hem demanat que puntuïn els diferents factors que el conformen. Com és habitual en les nostres publicacions, us oferim els resultats desglossats per illes, doncs, com veurem a les següents pàgines, es detecten diferències significatives entre els distints territoris.

A nivell global, l'**oferta especialitzada** és el subsector que rep una pitjor valoració, seguit pels **equipaments i serveis** i el **territori**. Les **infraestructures** (xarxa viària, aeroports, ports...) són el factor que rep una valoració menys negativa. No obstant, i com ja hem dit, hi ha importants diferències entre les illes: la connectivitat, tant aèria com marítima, rep una puntuació relativament positiva a **Mallorca**, però és

l'aspecte pitjor valorat a **Menorca** i a **Formentera**.

Ben al contrari, aquestes dues illes aprofiten en l'aspecte **territorial i de protecció del medi ambient**, mentre que a Mallorca i a Eivissa rep males notes, sobretot per la percepció de massificació i sobreexplotació de determinats indrets d'aquestes illes.

TAULA 4 **LA VALORACIÓ CIUTADANA DE L'ACTUAL PRODUCTE TURÍSTIC DE BALEARS**

	BALEARS	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Planta d'allotjament	5,3	5,4	5,0	5,2	5,4
Oferta especialitzada	4,4	4,2	3,9	5,2	5,0
Infraestructures (xarxa viària...)	5,2	5,4	4,7	4,9	4,8
Connectivitat aèria i marítima	5,5	6,1	3,9	5,1	3,4
Equipaments i serveis	4,5	4,6	4,3	4,5	4,6
Territori; patrimoni natural	4,5	4,4	5,3	4,1	5,4

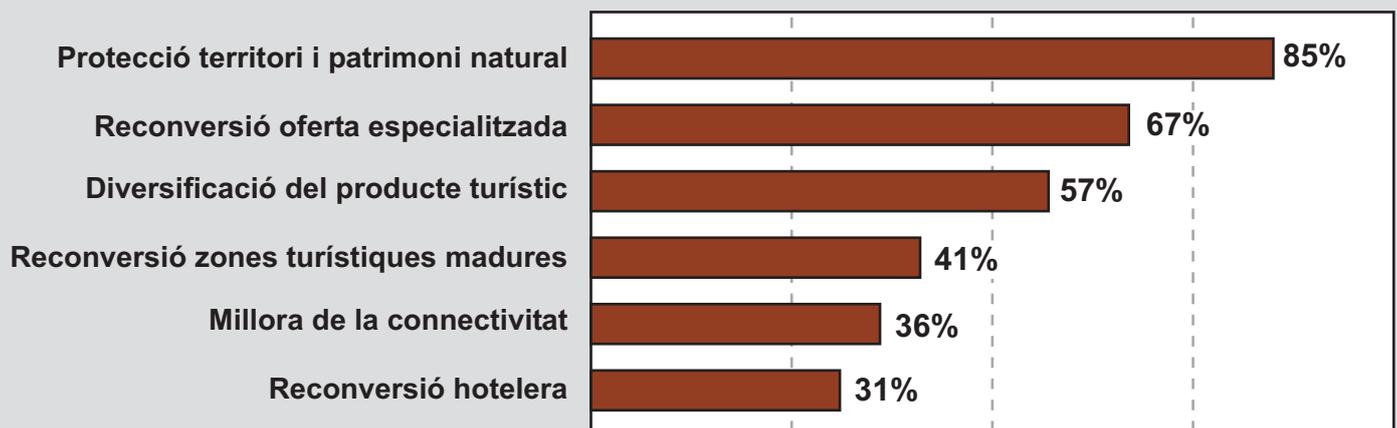
Font: Baròmetres Gadeso Maig 2016

Tant les dades objectives com les percepcions ciutadanes demostren que el turisme és el **motor de la nostra economia** i, a més, l'activitat que ha de liderar la sortida de la crisi. Naturalment, en un sector tan important i heterogeni, les opinions sobre l'estratègia a seguir o les mesures a adoptar no solen coincidir.

Així, davant el consens majoritari sobre els **problemes** que pateix el sector a Balears (**estacionalitat**, excessiva **dependència** dels dos principals mercats emissors, **obsolescència** de part de la planta d'allotjament, creixent **competència** d'altres destinacions, **manca de**

competitivitat...) una majoria de la població creu que, en primer lloc, s'ha d'augmentar la **protecció del territori i del patrimoni natural**, no només pel seu valor paisatgístic i ecològic, sinó com a component bàsic del producte turístic i per tant de l'economia balear. La segona mesura en importància passa per **modernitzar i adaptar l'oferta especialitzada**, entesa en el seu sentit més ampli: restauració, comerç, oci, transport, esport... i apostar de manera decidida per la **diversificació del producte turístic**. La **reconversió de zones turístiques madures** i la millora de la **connectivitat** amb els mercats emissors, són també mesures bàsiques per a la ciutadania.

TAULA 5 **MESURES PER MILLORAR EL NOSTRE PRODUCTE TURÍSTIC**

Respostes múltiples

Font: Baròmetres Gadeso Maig 2016

PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES

Els ciutadans tenen molt clares les fortaleses i debilitats de la nostra activitat turística. Si es considera la importància de reactivar el turisme amb criteris de major i millor competitivitat i sostenibilitat en la nostra economia, és necessari considerar també l'opinió ciutadana i no només la del sector turístic.

FORTALESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA 6
% respostes afirmatives

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
És la base del nostre benestar	47,3%	47%	43%	51%	54%
Genera llocs de feina	21,6%	21%	19%	25%	26%
Ens ha obert a altres modes de viure	32,4%	31%	26%	41%	34%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2016

Des de fa temps, se considera que el turisme ha estat la **base del nostre benestar**, en tant que principal activitat econòmica de Balears, si bé d'una manera no tant contundent com fa anys. Les percepcions, com és lògic, segueixen condicionades per la situació de crisi, i continua disminuint el nombre d'illencs que no veuen relació positiva en el binomi **activitat turística-llocs de feina**, una dades que és preocupant però comprensible, donades les escasses perspectives d'ocupació laboral que s'estan donant en

aquestes temporades: l'atur baixa, però no es creen nous llocs de feina, i l'ocupació que es manté presenta una estacionalitat a l'alça i, sobretot, unes elevades dosis de precarietat. Aquestes perspectives estan molt afectades pel model seguit dins el sector turístic, basat en una **mà d'obra intensiva i de baixa qualificació** i que ens està conduint a una situació de desocupació i, principalment, d'augment de la temporalitat i la precarietat en els llocs de feina de la nostra principal activitat econòmica.

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA 7
% respostes afirmatives

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	92,7%	94%	98%	85%	98%
Excessiva estacionalitat	99,0%	99%	100%	98%	100%
Excessiva dependència de l'activitat turística	91,1%	91%	94%	89%	91%
Treball de baixa qualitat	64,1%	66%	67%	57%	53%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2016

L'**estacionalitat** de l'activitat turística continua sent la principal debilitat detectada per la ciutadania. Aquest problema endèmic a la nostra comunitat (de fet, se'n parla des de fa dècades i mai no s'ha arribat a solucionar), es manifesta una vegada més com una màxima preocupació pels seus efectes negatius sobre l'activitat econòmica en general i sobre l'economia familiar en particular, afectada també per un **treball de baixa qualitat** i una contractació laboral cada cop més unida a conceptes com temporalitat i precarietat.

A més, la percepció ciutadana d'una **excessiva dependència de l'activitat turística** a la nostra comunitat creix en relació a l'any 2015, com també ho fa la preocupació per l'**excessiva ocupació pel nostre territori** (tant a nivell d'infraestructures com a nivell de pressió humana). En definitiva, la ciutadania percep cada cop amb més força la necessitat d'una reconversió (que inclogui certes limitacions) del nostre model turístic per poder assolir una competitivitat essencial en el sector però que no sigui incompatible amb la capacitat d'un territori tan limitat i delicat com el nostre.

Tira'm els trastos!

Nou servei de recollida de trastos devora ca leva

EMESA
Entornament de les Illes